

OBSAH

Předmluva	13
Několik poznámek k textu	17
Část první: Základní pojmy konfesního práva	19
1.1 Konfesní právo a konfese	19
1.2 Náboženská společenství a jejich různá pojmenování	24
1.3 Církevní právo a kanonické právo, právo náboženských společností, konfesní právo	28
1.4 Konfesní právo na národní a mezinárodní úrovni	33
1.5 Konkordátní právo	36
1.6 Postavení konfesního práva v systému právních věd	37
1.7 Konfesněprávní systémy	41
1.7.1 Konfesní stát	41
1.7.2 Konfesní stát à rebours	42
1.7.3 Kvazikonfesní stát	45
1.7.4 Nekonfesní státy odlukový a kooperační	46
1.8 Modely konfesněprávního zákonodárství	54
1.9 Věda konfesního práva v českých zemích	56
1.10 Přehled některých konfesněprávních pojednání v Evropě	70
Část druhá: České konfesní právo v současnosti, obecná část	75
2.1 Pramene českého konfesního práva	75
2.1.1 Pramene českého konfesního práva na ústavní úrovni	75
2.1.2 Mezinárodní smlouvy	77
2.1.3 Zákony a ostatní předpisy českého práva	84
2.1.4 Vnitrostátní dohody mezi státními orgány a náboženskými společenstvími a jejich svazy	86
2.2 Individuální náboženská svoboda	89
2.2.1 Individuální náboženská svoboda obecně	89
2.2.2 Individuální náboženská svoboda dětí	91

2.2.3	Právo měnit náboženství nebo víru	91
2.2.4	Právo zvolit si duchovní nebo řeholní stav	92
2.2.5	Právo nevyznávat žádnou náboženskou víru	93
2.2.6	Právo vykonávat náboženskou víru v institucích omezujících volnost pohybu	93
2.2.7	Výhrada svědomí	98
2.2.8	Zákonné výjimky pro rituální porážku zvířat	99
2.2.9	Omezení svobody náboženství a víry	99
2.3	Kolektivní náboženská svoboda	100
2.3.1	Právo vykonávat své náboženské vyznání společně s jinými	100
2.3.2	Náboženství a veřejná debata	101
2.4	Organizační náboženská svoboda	102
2.5	Kontraktační náboženská svoboda	105
2.5.1	Základní principy a terminologie	105
2.5.2	Tradice smluv mezi církví a státem v českých zemích	107
2.5.3	Jednání o nové konkordátní smlouvě	108
2.5.4	Obsah neratifikované konkordátní smlouvy z roku 2002	110
2.5.5	Vnitrostátní dohody mezi náboženskými společenstvími a orgány státu nebo jinými veřejnoprávními subjekty	112
2.6	Právní postavení náboženských společenství v České republice	113
2.7	Státní správa záležitostí týkajících se náboženských společenství	116
2.8	Správní řízení o registraci náboženských společenství a jejich svazů	118
2.8.1	Registrace náboženských společenství	118
2.8.2	Registrace se zvláštními právy	121
2.8.3	Registrace svazů náboženských společenství	123
2.9	Právnícké osoby odvozené od náboženských společenství	125
2.9.1	Dějinný vývoj	126
2.9.2	Recentní stav	127

2.10	Vnitřní organizace náboženských společenství	131
2.10.1	Církev katolická	134
2.10.2	Církev československá husitská	142
2.10.3	Evangelické církve	144
2.10.4	Pravoslavné církve a starokatolická církev	158
2.10.5	Svědkové Jehovovi a další náboženské společnosti	163
2.10.6	Federace židovských obcí	165
2.10.7	Ústředí muslimských obcí	166
2.10.8	Náboženská společenství jihoasijské provenience	168
2.10.9	Jiná náboženská společenství	170
2.11	Demografický přehled o religiozitě v českých zemích	173
Část třetí: České konfesní právo v současnosti, zvláštní část		179
3.1	Náboženství a výchova	179
3.1.1	Náboženská svoboda jednotlivce a náboženských společenství ve vzdělávacím procesu	179
3.1.2	Církevní školy a církevní školská zařízení	180
3.1.3	Výuka náboženství	185
3.1.4	Exkurz: o výuce náboženství u nás v minulosti a v evropských státech dnes	189
3.1.5	Studium teologie na vysokých školách	193
3.2	Náboženství a ozbrojené síly	201
3.2.1	Zajištění práva vykonávat náboženskou víru v ozbrojených silách	202
3.2.2	Institucionální zajištění vojenské duchovní služby	204
3.2.3	Vojenští kaplani	205
3.2.4	Organizace vojenských kaplanů v ČR	205
3.2.5	Principy vojenské duchovní služby	206
3.2.6	Předpoklady pro zařazení mezi vojenské kaplany	207
3.2.7	Zajištění svobody náboženského vyznání v ozbrojených silách a zvláštní práva	208
3.2.8	Doplněk k Dohodě z 26. ledna 2012	209
3.2.9	Vytvoření svazu náboženských společenství Vojenská duchovní služba	209
3.3	Náboženství a vězeňství	211

3.4	Náboženství a posttraumatická péče o oběti trestných činů a katastrof	217
3.5	Náboženství a zdravotní a sociální péče	219
3.5.1	Úvod do problematiky	219
3.5.2	Dohoda mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví	220
3.5.3	Asociace nemocničních kaplanů	222
3.5.4	Zákon o zdravotních službách	222
3.5.5	Výhrada svědomí v oblasti poskytování zdravotní péče	223
3.6	Náboženství a pracovní právo	225
3.7	Náboženství a rodina	228
3.7.1	Náboženská společenství a forma uzavření sňatku	228
3.7.2	Náboženská svoboda dětí	233
3.8	Náboženství a právo trestní, přestupkové a procesní, zpovědní tajemství	235
3.9	Náboženství a péče o azylanty a imigranty	240
3.10	Náboženství, pohřební právo a hřbitovní právo	242
3.11	Financování náboženských společenství	246
3.11.1	Historická tradice	246
3.11.2	Financování náboženských společenství v českých zemích dnes	250
3.12	Náboženství a kultura	256
3.13	Náboženství a sdělovací prostředky	261
Část čtvrtá: Přehled konfesního práva v dalších státech Evropy a Ameriky		263
4.1	Konfesněprávní úprava v Evropě a na amerických kontinentech obecně	263
4.2	Konfesněprávní úprava ve vybraných zemích	266
Část pátá: České konfesní právo v minulosti		281
5.1	Od přijetí křesťanství do počátků české reformace	281
5.2	Konfesní stát dvou vyznání 1420–1620	293
5.3	Katolický konfesní stát 1620–1848	299
5.4	Přechodná doba 1848–1868	314

5.5	Nekonfesní stát 1868–1918	318
5.6	Nekonfesní stát 1918–1938	326
5.7	Konfesní právo 1938–1945	335
5.8	Nekonfesní stát 1945–1948	340
5.9	Konfesní stát à rebours 1948–1989	342
5.10	Nekonfesní stát 1989–1993	368
5.11	Závěr	375
Literatura		377
Seznam zkratk		393
Věcný rejstřík		397
Jmenný rejstřík		403
O autorech		411
Summary		413